

Jäv och tystnadsplikt i nämnden för lokaltjänster

Nämnden för lokaltjänster 04.09.2025 § 42

496/00.00.01/2025

Beredare	Förvaltningschef Kia Forsell fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi , tfn 09 29671 (växel)
Beslutsförslag	Kommunutvecklingsdirektör Anna-Kaisa Kauppinen Nämnden för lokaltjänster beslutar anteckna grunderna för de förtroendevaldas jäv och tystnadsplikt samt bestämmelserna om den för kännedom.
Beslut	Nämnden för lokaltjänster beslutade enligt beslutsförslaget.
Redogörelse	Sammanträdenas offentlighet i kommunallagen och i kommunens förvaltningsstadga I 101 § i kommunallagen bestäms bl.a. följande om sammanträdenas offentlighet: Andra organs än fullmäktiges sammanträden är offentliga endast om organet så beslutar och det vid sammanträdet inte behandlas ärenden eller handlingar som är sekretessbelagda enligt lag. Enligt 161 § i kommunens förvaltningsstadga är andra organs än fullmäktiges sammanträden offentliga endast om organet så beslutar och det vid sammanträdet inte behandlas ärenden eller handlingar som är sekretessbelagda enligt lag. På basis av 160 § i kommunens förvaltningsstadga har utöver ledamöterna och föredraganden även kommundirektören och kommunstyrelsens ordförande samt en representant utsedd av kommunstyrelsen närvaro- och yttranderätt vid kommunutvecklingsnämndens sammanträde. Ungdomsfullmäktiges representant har närvaro- och yttranderätt vid kommunutvecklingsnämndens sammanträde. Ungdomsfullmäktiges representant har inte närvarorätt då sekretessbelagda uppgifter ingår i de handlingar som ska behandlas. Organet, organets ordförande eller organets föredragande beslutar om andra personers och sakkunnigas närvaro- och yttranderätt. Om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande enligt offentlighetslagen 23 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tar ställning till tystnadsplikten och förbudet mot utnyttjande. I lagen konstateras bl.a. följande: "Den som är anställd hos en myndighet eller innehar ett förtroendeuppdrag får inte röja en handlings sekretessbelagda innehåll eller en uppgift som vore sekretessbelagd om den ingick i en handling, och inte heller någon annan omständighet som han har fått kännedom om i samband med sin verksamhet hos myndigheten och för vilken tystnadsplikt föreskrivs genom lag. En uppgift för vilken tystnadsplikt gäller får inte heller röjas efter det att verksamheten hos myndigheten har upphört eller det uppdrag som utförts för myndighetens räkning har avslutats."

Enligt offentlighetslagen får en person som är anställd hos en myndighet eller innehar ett förtroendeuppdrag inte använda sekretessbelagda uppgifter för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan.

Om handlingssekretess enligt offentlighetslagen

I 22 § i offentlighetslagen stadgas följande om handlingssekretess:

"En myndighetshandling skall sekretessbeläggas, om det i denna lag eller någon annan lag föreskrivs eller en myndighet med stöd av lag har föreskrivit att den skall vara sekretessbelagd eller om handlingen innehåller uppgifter för vilka tystnadsplikt föreskrivs genom lag.

En sekretessbelagd myndighetshandling eller en kopia eller utskrift av en sådan handling får inte företes för eller lämnas ut till utomstående eller med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat sätt företes för eller lämnas ut till utomstående."

I 24 § offentlighetslagen fastställs sekretessbelagda myndighetshandlingar. Sekretessbelagda ärenden som beretts på nämndens föredragningslista finns inte tillgängliga på kommunens webbplats och är i det elektroniska sammanträdessystemet för de förtroendevalda utmärkta med en separat röd markering "Salainen".

Om bestämmande av straff för brott mot tjänsthemlighet enligt strafflagen

Brott mot sekretess- eller tystnadsplikten och brott mot förbudet mot utnyttjande kan straffas enligt strafflagen.

Offentlighetslagens bestämmelser i upphandlingsärenden

Enligt 6 § i offentlighetslagen blir upphandlingsbeslut offentliga efter beslutsfattande när protokollet har undertecknats eller bekräftats på motsvarande sätt efter justeringen. Detsamma gäller uteslutande av en anbudsgivare eller anbudssökande från ett anbudsförfarande samt beslut om avbrytande av en upphandling.

Bestämmelser om jäv

27–29 § i förvaltningslagen tar ställning till de förtroendevaldas och tjänsteinnehavarnas jäv. Den förtroendevalda ska helst i förväg anmäla jäv i ärendet i fråga till ordföranden och sekreteraren och be en ersättare till sammanträdet, till exempel bara för behandling av ärendet i fråga. Det slutgiltiga beslutet om en ledamots och föredragandens jäv i organet fattas dock av organet i fråga. Den förtroendevalda får då varken delta i behandlingen av ärendet eller vara närvarande när ärendet behandlas, om hen är jävig utom i undantagsfall: en ledamot eller föredraganden får delta i behandlingen av ärendet som gäller hans eller hennes jäv endast om organet inte vore beslutfört utan honom eller henne och det inte utan avsevärt dröjsmål finns någon ojävig till hands för att ersätta honom eller henne.

Jäv i nämnderna bestäms enligt 27–30 § i förvaltningslagen. Inom kommunalt beslutsfattande finns det två undantag. Det första undantaget är tvåinstansjäv, som inte tillämpas inom kommunalförvaltningen, och det andra undantaget är förbehåll i fråga om samfundsjäv. Mer om undantagen nedan.

Partsjäv

om man själv eller en närstående är part

Ombudsjäv

om man själv eller en närstående biträder eller företräder en part eller den för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada

Intressejäv

om avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för en själv eller för en närstående

Anställnings-, dvs. uppdragsjäv

om man står i anställningsförhållande eller i sådant uppdragsförhållande som har samband med det föreliggande ärendet till en part eller till någon för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada

Ett tjänsteförhållande med kommunen gör inte den förtroendevalda eller tjänsteinnehavaren jävig i ett ärende där kommunen är part. Om den förtroendevalda har redogjort för eller på annat sätt behandlat ärendet på basis av sitt tjänsteförhållande är han eller hon jävig.

Samfundsjäv

Om man själv eller en närstående är medlem av styrelsen, förvaltningsråd eller därmed jämförbart organ eller är verkställande direktör eller intar motsvarande ställning i en sådan sammanslutning, sådan stiftelse, sådant statligt affärsverk eller sådan anstalt som är part eller för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada.

Undantag: samfundsjäv tillämpas inte om det kommunala affärsverkets m.m. intressen inte är i strid med varandra eller om jämlik behandling av ärendet förutsätter att personen inte deltar i behandlingen.

Generalklausul

En person är jävig om tilltron till hens opartiskhet av något annat särskilt skäl äventyras (förvaltningslagen 28.1 § punkt 7).

Tvåinstansjäv

Inom kommunalförvaltningen tillämpas inte s.k. tvåinstansjäv, så deltagande i behandlingen av samma ärende i olika organ förorsakar inte i och för sig jäv. Samma person kan delta i behandlingen av ärendet i alla dess olika skeden.